

Guatemala

Viime vuonna Plan toimi Guatemalassa yhteistyössä noin 43 000 kummilapsen sekä heidän perheidensä ja paikallisyhteisöjensä kanssa.

Guatemalan turvallisuustilanne on huolestuttava. Viime vuonna rikollisuus lisääntyi ja poliittinen tilanne pysyi epävakana. Maailmanlaajuisen talouskriisin vuoksi köyhyydessä elävien perheiden määrä nousi 51 prosenttiin, ja köyhyyden on ennustettu pahenevan tulevana kuukausina.

Vaikeuksista huolimatta hallitus on jatkanut köyhyydenvastaista työtään. Joulukuussa 2008 se palkitsi Planin korkeimmalla mahdollisella tunnustuksella 30 vuoden menestyksekkästä työstä lasten hyväksi. Viime vuonna Plan panosti erityisesti lasten osallistumismahdollisuuksien lisäämiseen sekä väkivallan ehkäisemiseen.

Plan on tehnyt työtä lasten hyväksi yli 70 vuotta. Nykyään Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa.

Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus.

Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus.

Työ suunnitellaan ja toteutetaan yhteisymmärryksessä ja yhteistyössä kummilasten paikallisyhteisön väestön kanssa. Rahoitus tulee pääasiassa kummeilta, mutta myös viranomaiset ja yritykset tukevat Planin toimintaa.

Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2008 kesäkuuhun 2009.

Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvattusta.

Plan aloitti toimintansa Guatemalassa vuonna 1978. Nykyisin se työskentelee seitsemällä ohjelma-alueella, jotka ovat Gualán, Jalapa, Salamá, Rabinal, Carchá, Polochic ja Escuintla.

Planin työ painottuu lasten koulutukseen ja terveyteen, perheiden toimeentulon parantamiseen, nuorten osallistumismahdollisuuksien edistämiseen sekä lastensuojeluun. Tavoitteena on, että yhteisön jäsenet etsivät itse ratkaisunsa ja päättävät toteutettavien hankkeiden tärkeysjärjestyksen, sillä he ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita.

Laatua koulutukseen

Vuoden 2009 saavutuksia

1 724 opettajaa sai koulutusta
323 ihmistä sai tietoa koulun johtamisesta
32 koulua rakennettiin tai kunnostettiin

Plan pyrkii siihen, että kaikki lapset saavat laadukasta esi- ja perusopetusta sekä mahdollisuuden jatkokoulutukseen. Guatemalassa Plan tekee yhteistyötä opetusministeriön, paikallisten viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen sekä yhteisöjen kanssa.

Plan tuki tyttöjen ja poikien jatko-opintoja stipendeillä, jotka kattoivat koulutuskustannuksia. Lisäksi se järjesti nuorille erilaisia ammatillisia kursseja.

Stipendihankkeen ansiosta yhä useampi lapsi on kiinnos-

tunut keskiasteen koulutuksesta. 15-vuotias Yesenia iloitsee saamastaan stipendistä.

”Aiemmin yhteisömme perheillä ei ollut varaa koulumaksuihin. Stipendin ansiosta olen voinut ostaa tarvittavat opiskeluvälineet. Kun valmistun, haluan kunnostaa taloamme ja käydä töissä, jotta pikkusiskoni voi mennä kouluun.”

Yli 1 200 alkuperäiskansoihin kuuluvaa tyttöä on hyötynyt koulutusta tukevista ohjelmista. Plan on valistanut heidän vanhempiaan sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja tyttöjen koulunkäynnin tärkeydestä.

Terveys ennen kaikkea

Vuoden 2009 saavutuksia

1 738 terveystyöntekijää sai koulutusta
8 terveyskeskusta rakennettiin tai kunnostettiin
1 549 käymälää rakennettiin tai kunnostettiin

Plan edistää lasten ja äitien terveyttä yhdessä Guatemalan terveysministeriön, paikallisten viranomaisten, järjestöjen sekä yhteisöjen kanssa.

Guatemalassa 49 prosenttia lapsista kärsii jatkuvasta aliravitsemuksesta. Tutkimusten mukaan aliravitsemus vähenisi merkittävästi, jos ripulista päästäisiin eroon. On olennaista, että lapset juovat puhdasta vettä. Ei riitä, että kotitalouksilla on sitä käytössään, vaan ratkaisevaa on saada ihmiset muuttamaan hygieniatottumuksiaan ja vedenkäsitteilytapojaan niin kodeissa kuin kouluissakin.

Rabinalissa 36 koulua kuuluu Hyvinvoiva koulu -ohjelmaan, joka kannustaa oppilaita huolehtimaan omasta terveydestään ja luonnonvaroista. Ympäristövalistuksella on vielä työsarkaa.

”Monet yhteisössämme sytyttävät paloja vuorilla ja hakkaavat paljon puita istuttamatta uusia tilalle”, 11-vuotias Nery kertoo.

Kuudennen luokan opettaja Hermelindo uskoo ohjelmaan.

”Muutosvoima on lapsissa, jotka toistavat oppimaansa kotona ja tarjoavat tietoa vanhemmilleen. Jos kaikki menee hyvin, kodeissa on pian uudet säännöt jätehuollosta ja vedenkäsitteystä.”

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

Plan on solminut yhteistyösopimuksen paikallisten viranomaisten kanssa. Sen ansiosta Rabinaliin palkataan vesi- ja sanitaatiokoordinaattori sekä kaksi teknikkoa.

Pacuxin yhteisössä teknikko Eldin järjestää hygieniakoulutusta perheenäideille. Hän opettaa, että kun vesisäiliöön lisää muutaman tipan klooria, vettä voi käyttää turvallisesti koko päivän. Yleensä naisilla on ollut tapana keittää vesi, mutta uusi menetelmä säästää polttopuita.

34-vuotias Josefina on neljän lapsen äiti, jolle terveys on sydämenasia. Hän kuuluu Pacuxin paikalliseen vesikomiteaan.

”Kaksi ensimmäistä lastani kärsivät säännöllisesti ripulista. Jouduin viemään heitä yhtenäen terveyskeskukseen. Emme tienneet, että vesi teki heidät sairaaksi. Kahden nuoremman lapsen kanssa on ollut helpompaa, koska he ovat paljon terveempiä.”

Planin hiv/aids-työ on tuottanut tulosta. Viime vuonna arvioitiin, että 97 prosenttia maaseudulla asuvista naisista tietää taudista ja yli 70 prosentilla nuorista on perustiedot sukupuoliteitse tarttuvista taudeista. Plan tarjoaa paikallisten kumppaneidensa kanssa tukea aidiin sairastuneille.

Lisäksi Plan tuki viime vuonna 238 säästö- ja lainaosuuskunnan toimintaa, jotta perheiden ruokaturva ja taloudellinen tilanne parani.

Lasten ääni kuuluviin

Vaikka Guatemala on allekirjoittanut lasten oikeuksien sopimuksen, lapsilla ja nuorilla on vain vähän mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon asioissa, jotka vaikuttavat heidän elämäänsä. Erityisesti alkuperäiskansoihin kuuluvien tyttöjen ja nuorten naisten on vaikea saada mielipiteitään julki.

Plan on perehdyttänyt viranomaisia ja yhteisöjä lasten kuulemiseen. Viime vuonna moni lapsi ja nuori pääsi tapamaan kunnanhallituksen jäseniä sekä osallistumaan keskusteluforumeihin ja valtuuston kokoontumisiin, joissa he nostivat esiin lapsille tärkeitä asioita. Jokavuotiseen tapaan Plan järjesti kaikissa toimintakunnissaan lasten messut.

14-vuotias Jessica asuu maaseudulla San Pedro Carchássa.

Hän on ollut jo pitkään mukana kouluhallituksessa, koska uskoo, että yhteistoiminta voi parantaa hänen yhteisönsä oloja. Jessican ja hänen luokkatoveriensä perustama ryhmä voitti äänestyksen, jossa alueelle valittiin ensimmäinen lasten asioita edistävä neuvosto.

Äänestyksen jälkeen Planin työntekijä Aída kysyi, haluaisiko Jessica tavoitella kunnan nuorisovaltuuston puheenjohtajan paikkaa. Vaikka monella hakijalla oli enemmän kokemusta, sennäkin Jessica voitti vaalit. ”Olen aina halunnut vaikuttaa asioihin”, hän iloitsi.

Äänestyspaikalle kokoontui lähes 3 000 lasta perheineen. González oli mukana järjestämässä puheenjohtajavaaleja:

”Äänestämässä käyminen on hyvä tilaisuus opetella kansalaisvaikuttamista pienestä pitäen. Kerroimme lapsille myös heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteisön jäseninä.”

Kaksivuotisen puheenjohtajakautensa aikana Jessica aikoo vaikuttaa siihen, että ympäristö huomioidaan aiempaa paremmin ja kouluihin saadaan enemmän varusteita.

Oikeus kasvaa ilman väkivaltaa

Vuoden 2009 saavutuksia

5 705 henkilöä sai koulutusta lastensuojelusta

Guatemalassa 70 prosenttia lapsista kärsii jonkinasteisesta huonosta kohtelusta. Noin kolmannes naisista uskoo, että ruumiillinen rankaiseminen on kasvatuksessa välttämätöntä.

Rebeca ja kymmenen muuta isoäitiä vastaavat Jalapassa palvelupuhelimeen, johon vanhemmat voivat soittaa kasvatusongelmistaan. Vapaaehtoistyö on Rebecan tapa edistää hänelle tärkeää asiaa.

”Perheiden taloudelliset huolet ja työttömyys kiristävät vanhempien hermoja, ja niin he lyövät lapsiaan helposti”, hän toteaa.

Myös Angelita työskentelee palvelevassa puhelimesta: ”Ohjaan huonosti kohdeltuja lapsia tarkastukseen sairaalaan tai ilmoittamaan tapahtuneesta viranomaisille.”

Planin tukemaan psykososiaaliseen hoitoyksikköön saapuu

päivittäin lapsia ja nuoria, jotka tarvitsevan ammattilaisten tukea selvittääkseen koettelemuksistaan. Psykologi Mirna ja sosiaalityöntekijä Hilda auttavat kuussa noin 56 lasta ja nuorta. Hoidon lisäksi he tekevät tarkastuskäyntejä koteihin.

”Suurin osa lapsista kärsii vanhempien laiminlyönnistä, mutta viime aikoina esiin on tullut myös 12–15-vuotiaiden tyttöjen seksuaalisia hyväksikäyttöjä. Toisaalta osa vanhemmis- ta on tuonut lapsiaan oma-aloitteisesti hoitoon, koska haluavat kohdella ja kasvattaa heitä oikein. Olen ylpeä, että voin auttaa lapsia selviytymään traumaistaan ja rakentamaan itseluotta- musta”, Mirna kertoo.

”Asiat ovat muuttuneet Jalapassa. Moni taho työskentelee yhdessä lasten hyvinvoinnin eteen. Kun väärinkäytökset päätty- vät tuomioistuimiin, ihmiset saavat lisää tietoa lastensuojelusta ja rikokset vähenevät”, lääkäri Quijada toteaa.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitte- ena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Guatemalassa nykyiset hankkeet jatkuvat vuoteen 2010 asti. Tänäkin vuonna Plan keskittyy tukemaan kaikkein köyhimpien perheiden mahdollisuuksia taata lastensa hyvinvointi.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Guatemalassa.

TAVOITTEET VUOSINA 2005–2010

1. Kaikki lapset saavat terveydenhoitoa.
2. Kaikki lapset saavat laadukasta koulutusta.
3. Perheillä on hyvät elinolosuhteet.
4. Lapset osallistuvat yhteisönsä päätöksentekoon.
5. Lapsia suojellaan ja heidän oikeuksiaan kunnioite- taan.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitio 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

